

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.015.03.2021

Pani
Dorota Kompert
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej
Dom im. św. Ojca Pio w Mysłowicach
ul. Żeromskiego 2
41-400 Mysłowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/089 „Realizacja zadań opiekuńczo-wychowawczych w domach dziecka”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Dom im. św. Ojca Pio w Mysłowicach ¹ , ul. Żeromskiego 2, 41-400 Mysłowice.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dorota Kompert, Dyrektor od dnia 24 czerwca 2021 r. ² . W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Krystyna Wolwiak, Dyrektor od 1 lipca 2001 r. do 28 kwietnia 2021 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zgodność organizacji procesu udzielania pomocy w domach dziecka z obowiązującymi przepisami prawa.2. Działania opiekuńczo-wychowawcze realizowane w domach dziecka.3. Działania w domach dziecka podejmowane w związku z wystąpieniem sytuacji epidemicznej spowodowanej COVID-19.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021 (do dnia zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały wpływ na działalność jednostki w zakresie objętym kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Przemysław Witek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/126/2021 z 11 czerwca 2021 r. i upoważnienie do kontroli nr LKA/230/2021 z 29 września 2021 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Zwany dalej: Domem Dziecka lub Placówką

² W okresie od 24 marca do 23 czerwca 2021 r. pełniący obowiązki dyrektora z pełnomocnictwa prezydenta Miasta Mysłowice

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie NIK, organizacja Placówki w latach 2019 – 2021 (do końca lipca br.) nie zapewniała w pełni prawidłowej realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci. Co więcej, nierzetelny sposób zarządzania jednostką w tym okresie, z występującymi licznymi nieprawidłowościami wykazanymi przez kontrole zewnętrzne, nie pozostawał bez wpływu na wychowanków i personel ośrodka. W trakcie niniejszej kontroli, Prokuratura Rejonowa w Mysłowicach prowadziła postępowanie, obejmujące m.in. rzeczony aspekt działalności Placówki.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Placówka prowadziła działalność o charakterze opiekuńczo-wychowawczym typu socjalizacyjnego, zgodnie z decyzją wojewody w sprawie wydania zezwolenia na prowadzenie placówki. W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 lipca 2021 r. Placówka nie dostosowała liczby zamieszkującej w niej dzieci do wymogów obowiązującej ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁵. Placówka posiadała odpowiednie warunki lokalowe, spełniające warunki określone w §18 ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej⁶ i spełniała wymogi dotyczące miejsca jej prowadzenia wynikające z art. 106 ust. 2 i 2a ustawy o pieczy zastępczej.

Pracownicy Placówki posiadali wymagane kwalifikacje, gwarantujące należyte wypełnianie obowiązków, jednak sporadycznie korzystali z poradnictwa mającego na celu wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego. Należy także zwrócić uwagę, że wychowankowie Domu Dziecka nie mieli zagwarantowanego dostępu do psychologa w okresie od 28 kwietnia do 31 maja 2021 r.

Realizowane działania opiekuńczo-wychowawcze nie zapewniły pomocy adekwatnej do zdiagnozowanych potrzeb dzieci, a podczas realizacji tego procesu wystąpiły m.in. nieprawidłowości polegające na nierzetelnym sporządzaniu diagnoz psychofizycznych i planów pomocy dziecku. Trzeba zauważyć, że powyższe działania odgrywają niezwykle istotną rolę w przygotowaniu dziecka do powrotu do rodziny biologicznej bądź umieszczenia w rodzinie zastępczej, a ich zaniechanie znacząco to utrudnia.

Placówka zapewniła dzieciom odpowiednie wyposażenie do kontynuowania edukacji w formie kształcenia zdalnego oraz dostosowała do ich potrzeb liczbę wychowawców i specjalistów (za wyjątkiem psychologa w 2021 r.). Za prawidłowe NIK uważa wszelkie inicjatywy służące podjęciu działań reintegracyjnych oraz działań zmierzających do usamodzielnienia dzieci.

Placówka wprowadziła wszystkie stosowne uregulowania normujące jej funkcjonowanie w sytuacji epidemicznej, a jej działalność w okresie pandemii dowiodła przestrzegania reżimu sanitarnego.

NIK pragnie podkreślić, że dzięki działaniom podejmowanym przez aktualnego dyrektora Placówki, nieprawidłowości ujawnione w latach 2019-2021, zostały usunięte.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz.U. z 2020 r. poz. 821, ze zm. „zwana dalej „ustawą o pieczy zastępczej”.

⁶ Dz. U. Nr 292, poz. 1720, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie pieczy zastępczej”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zgodność organizacji procesu udzielania pomocy w domach dziecka z obowiązującymi przepisami prawa

Opis stanu faktycznego

1. Dom Dziecka z siedzibą przy ul. Żeromskiego 2 w Mysłowicach wraz z filią przy ul. Krakowskiej 8/6, został utworzony 4 lutego 2011 r.⁸ Placówka przeznaczona była dla dzieci w wieku od 10 do 18 lat, z możliwością przedłużenia pobytu do czasu ukończenia nauki rozpoczętej przed osiągnięciem pełnoletności, bądź zakwaterowania dziecka poniżej dziesiątego roku życia w przypadku rodzeństwa. Placówka zapewniała możliwość przyjmowania dzieci przez całą dobę.

(akta kontroli str. 5-7)

Organizacja i funkcjonowanie Domu Dziecka jako placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego zostały formalnie ujęte i w sposób przejrzysty opisane w uregulowaniach wewnętrznych, na podstawie obowiązujących przepisów prawa i zgodnie z postanowieniami w decyzjach wojewody w sprawie wydania zezwolenia na prowadzenie placówki. Zapisy znajdujące się w statucie i regulaminach zachowywały jednolity charakter i merytoryczną spójność.

W okresie objętym kontrolą odnotowano w Placówce pobyt siedmiorga dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, pomimo że powinny zostać one umieszczone w placówce typu specjalistyczno-terapeutycznego⁹.

(akta kontroli str. 7-8)

W związku z koniecznością dostosowania profilu działalności Domu Dziecka do standardów redefiniujących dotychczasowy model funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych¹⁰, w miejsce istniejącej struktury organizacyjnej utworzono dwie odrębne jednostki: Dom im. św. Ojca Pio w Mysłowicach (pozostający w rodzimej siedzibie) i Dom Ewy w Mysłowicach (w miejsce oddziału filialnego). Powyższa zmiana została przeprowadzona z ponad półrocznym opóźnieniem¹¹, wobec terminu ustawowego. Zagadnienie omówiono szerzej w pkt. 4 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 9-11)

2. Placówka spełniała wymogi dotyczące miejsca jej prowadzenia w rozumieniu przepisów art. 106 ust. 2 i 2a ustawy o pieczy zastępczej¹².

(akta kontroli str. 12-14)

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Decyzja Nr PS/II/90197/46/10 Wojewody Śląskiego z dnia 4 lutego 2011 r. w sprawie wydania zezwolenia na prowadzenie przez Miasto Mysłowice całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej. Organ prowadzący Placówki - Gmina Miasto Mysłowice – miasto na prawach powiatu. Obszar działania – teren administracyjny miasta Mysłowice.

⁹ Więcej informacji na ten temat zamieszczono w pkt 5; str. 5-6 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

¹⁰ Zgodnie z art. 95 ust.3 ustawy o pieczy zastępczej, od dnia 1 stycznia 2021 r. w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci oraz osób.

¹¹ W dniu 2 sierpnia 2021 r. zamiast od dnia 1 stycznia 2021 r.

¹² W budynku może się mieścić tylko jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza - zajmowany budynek w Mysłowicach, przy ul. Żeromskiego 2 pochodził z zasobów Gminy Mysłowice i był użytkowany na podstawie decyzji oddającej nieruchomości w trwałe zarząd.

3. W Placówce zapewniono odpowiednie warunki lokalowe, spełniające wymogi § 18 ust.3 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej, zapewniające dzieciom zarówno miejsce do nauki i wypoczynku, jak również wspólną przestrzeń do zajęć integracyjnych i zabawy¹³. Stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń nie budził zastrzeżeń.

(akta kontroli str. 15-18)

Placówka nie spełniała wymogów art. 95 ust.3 ustawy o pieczy zastępczej, w okresie od 1 stycznia 2021 r., tj. momentu wprowadzenia ww. przepisów, do 1 sierpnia 2021 r. Kwestię tę opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ówczesny dyrektor nie skorzystał z możliwości zawnioskowania w 2020 r. do Wojewody Śląskiego o przesunięcie terminu na dostosowanie Placówki do nowych standardów oraz nie posiadał decyzji Wojewody Śląskiego o wyznaczeniu dodatkowego terminu na spełnienie ww. warunków w trybie art. 106 ust. 9 ustawy o pieczy zastępczej.

Do dnia 31 grudnia 2020 r., liczba dzieci umieszczonych w Placówce w poszczególnych miesiącach była co do zasady zgodna z obowiązującym ustawowo limitem¹⁴. Jedynie w okresie od 4 marca do 28 czerwca 2019 r., doszło do przekroczenia normy, przy czym okoliczności zdarzenia uzasadniały podjęcie takich działań¹⁵. Dyrektor placówki nie wystąpił do Wojewody Śląskiego o uzyskanie zezwolenia w trybie art. 95 ust. 3a ustawy o pieczy zastępczej.

(akta kontroli str. 19-20)

4. W okresie objętym kontrolą w Placówce odnotowano niezgodny z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o pieczy zastępczej pobyt dzieci poniżej siódmego roku życia, a od 1 stycznia 2020 r. - poniżej 10 roku życia:
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. w Placówce przebywało dziecko w wieku 6 lat, a w miesiącach marzec-czerwiec 2019 - dziecko w wieku 3,5 roku. Dzieci były umieszczone w placówce na podstawie postanowień Sądu Rejonowego w Mysłowicach oraz skierowań wydanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach. Decyzja skierowania i przyjęcia dzieci powodowana była dodatkowo koniecznością przebywania ze starszym rodzeństwem.
 - od 1 stycznia do 16 września 2020 r. w Placówce przebywało sześcioro dzieci poniżej 10 roku życia, a od 17 września do 31 grudnia 2020 r. odpowiednio pięcioro. Podstawą ich

¹³ Oględziny z dnia 5 października 2021 r. wykazały, że Placówka posiadała: 1) pięć pokoi mieszkalnych, nie większych niż pięćosobowe, właściwie oświetlone, o powierzchni zapewniającej przechowywanie rzeczy osobistych i swobodne korzystanie z wyposażenia; 2) trzy łazienki umożliwiające korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny; 3) miejsce do nauki; 4) miejsce do przygotowywania posiłków, zapewniające odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności, wyposażone m.in. w lodówkę, kuchenkę czy zlewozmywak; 5) wspólną przestrzeń mieszkalną, w której można spożywać posiłki, stanowiącą miejsce spotkań i wypoczynku; 6) kuchnię i 7) pralnię - suszarnię. W Placówce zapewniono warunki umożliwiające nauczanie zdalne, udostępniając dzieciom odpowiednią ilość urządzeń tj. 1 drukarkę, 11 tabletów, 2 notebooki, 2 laptopy, 2 komputery stacjonarne wraz z odpowiednią przepustowością łącza internetowego.

¹⁴ Liczba dzieci w latach 2019-2021 w podziale na poszczególne okresy: od 1 stycznia do 3 marca 2019 r. – 29; od 4 marca do 28 czerwca 2019 r. – 31 dzieci; od 29 czerwca 2019 do 8 stycznia 2020 r. - 30 dzieci; od 9 stycznia do 18 marca 2020 r. – 29 dzieci; od 19 marca do 31 lipca 2020 r. – 30; od 1 sierpnia do 8 września 2020 r. - 28 dzieci; od 9 września 2020 do 31 maja 2021 r. – 27 dzieci; od 1 czerwca do 28 lipca 2021 - 26 dzieci i od 29 lipca do 31 lipca 2021 – 27 dzieci.

¹⁵ Dot. okresu od 4 marca do 28 czerwca 2019 r. gdzie w placówce przebywało 31 dzieci – dwoje z nich zostało przyjętych - przy stanie osobowym wynoszącym 29 - jako rodzeństwo, na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Mysłowicach oraz skierowania MOPS w Mysłowicach. Przyjęcie miało charakter interwencyjny.

umieszczenia w Placówce były we wszystkich przypadkach postanowienia Sądu Rejonowego oraz skierowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mysłowicach (sprzed okresu zmiany ustawy dotyczącej wieku dzieci przyjmowanych do instytucjonalnej pieczy zastępczej). Pięcioro ze wskazanych dzieci przebywało w Placówce wraz ze starszym rodzeństwem. Jedno dziecko przebywające nadal w Placówce zamieszkiwało tam od 2013 r. (zostało przyjęte gdy miało ok. 0,5 roku).

- w okresie od 1 stycznia do 31 lipca 2021 r. w placówce przebywało pięcioro dzieci poniżej 10 roku życia z czego jedno osiągnęło wiek 10 lat w marcu 2021 r. Wszystkie dzieci przyjęte były do placówki przed rokiem 2020 na podstawie postanowienia sądu i skierowania MOPS.

Szczegółowy opis nieprawidłowości opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 21-27)

W okresie objętym kontrolą w Placówce przebywało siedmioro dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności (jedno od 2006 r., dwoje od roku 2010, jedno od 2013 r., dwoje od 2014 r. i jedno od 2018 r.). Przyjęcia dzieci dokonano na podstawie postanowienia Sądu Rodzinnego oraz skierowań MOPS.

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że na terenie miasta Mysłowice, a także Województwa Śląskiego nie funkcjonują placówki opiekuńczo-wychowawcze typu specjalistyczno-terapeutycznego. Ilość funkcjonujących tego typu placówek w Polsce jest zbyt mała, w związku z czym nie ma możliwości zapewnienia opieki wszystkim dzieciom z orzeczoną niepełnosprawnością. Umieszczenie dzieci poza terenem Mysłowic oraz Śląska uniemożliwiłoby utrzymywanie kontaktów z rodziną oraz osobami bliskimi, jak również pracę z rodziną zmierzającą do powrotu dzieci do rodziny. Ponadto zespoły do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka nie wskazały konieczności zmiany placówki na typ specjalistyczno-terapeutyczny, z uwagi na dobro dzieci, które wymagały zapewnienia stabilnego środowiska wychowawczego i pozostawienia dzieci w środowisku, które jest przez nich dobrze znane, gdzie przebywa również ich rodzeństwo oraz przyjaciele.

Wszystkim dzieciom z orzeczoną niepełnosprawnością zapewniono świadczenia odpowiednie do ich niepełnosprawności. Zostały one zapisane do odpowiednich dla nich szkół, na terenie których prowadzone są zajęcia rewalidacyjne. Na terenie placówki, zgodnie ze wskazaniami lekarza, zapewniono im rehabilitację i odpowiedni sprzęt medyczny. Dodatkowo dzieci miały zapewnioną diagnostykę w poradniach specjalistycznych, a w okresie wakacyjnym w 2021 roku jedno dziecko wyjechało na turnus rehabilitacyjny.

5. Pracownicy Placówki posiadali wymagane kwalifikacje, gwarantujące należyte wypełnianie obowiązków, jednak sporadycznie korzystali z poradnictwa mającego na celu wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałania zjawisku wypalenia zawodowego¹⁶. Dyrektorzy Placówki

¹⁶ Dwie osoby w okresie objętym kontrolą (1 w 2018 r. i 1 w 2019 r.)

piastujący funkcję w okresie objętym kontrolą spełniali wymagania określone w art. 97 ust. 3 ustawy o pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą Placówka zatrudniała max. 17 wychowawców. Wszystkie ww. osoby spełniały wymagania określone w art. 98 ust. 3 ustawy o pieczy zastępczej. Wszyscy zatrudnieni pracownicy zostali poddani także weryfikacji w Publicznym Rejestrze Sprawców przestępstw na tle seksualnym.

(akta kontroli str. 28-32)

W odniesieniu do częstotliwości szkoleń Dyrektor Placówki wyjaśniła, że ich brak w 2020 r. spowodowany był ogłoszonym stanem epidemii w kraju, co skutkowało odwołaniem wielu szkoleń i kursów oraz prowadzeniem ich w formie zdalnej, w której pracownicy nie chcieli uczestniczyć. W poprzednich latach, ówczesny dyrektor placówki nie kładł natomiast zupełnie nacisku na podnoszenie kwalifikacji przez podległych mu pracowników. Obecnie część kadry została zgłoszona na szkolenia organizowane przez ROPS w Katowicach i Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Mysłowicach. W trakcie rozpoznawania jest również kwestia wprowadzenia superwizji, co wiąże się jednak z zaplanowaniem w budżecie odpowiednich środków.

(akta kontroli str. 34)

Ponadto, w Placówce zatrudniono psychologa oraz pedagoga, którzy spełniali warunki określone w art. 98 ust. 3 ustawy o pieczy zastępczej oraz – w przypadku pedagoga – dodatkowo art. 98 ust. 1 pkt 2 tej ustawy. W obu przypadkach specjaliści zostali poddani weryfikacji w Publicznym Rejestrze Sprawców przestępstw na tle seksualnym.

Jednocześnie stwierdzono, że psycholog nie posiadał wpisu na listę psychologów Regionalnej Izby Psychologów, zgodnie z wymogiem art. 98 ust. 1 pkt 3 ustawy o pieczy zastępczej. Dyrektor Placówki wyjaśniła, że w województwie śląskim Regionalna Izba Psychologów nie utworzyła listy psychologów, a kwalifikacje psychologa zweryfikowano na podstawie jego dyplomu ukończenia studiów psychologicznych. Dodała, że dzieci stale objęte są pomocą specjalistyczną na terenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Mysłowicach. Placówka od 10 maja 2021 r. ma również podpisane porozumienie o współpracy z „Centrum Rehabilis” zapewniającym pomoc psychologiczną oraz terapeutyczną dla wychowanków Placówki.

(akta kontroli str. 33-36)

6. W okresie objętym kontrolą w placówce przeprowadzono łącznie 12 kontroli zewnętrznych:
- w 2019 r. - 7 kontroli w tym: 2 kontrole Urzędu Miasta Mysłowice¹⁷, 2 kontrole Wojewody Śląskiego, 1 kontrola MOPS, 2 kontrole ŚPWIS.
 - w 2020 r. - 3 kontrole w tym: 1 kontrola PSSE¹⁸, 1 kontrola ŚPWIS¹⁹, 1 kontrola PIP,

¹⁷ Przeprowadzona w dniu 21 stycznia 2019 roku kontrola UM przy udziale pracowników MOPS z zakresu sprawowania całodobowej opieki i wychowania nad dziećmi częściowo lub całkowicie pozbawionymi opieki rodzicielskiej nie wykazała nieprawidłowości w sprawowaniu opieki nad wychowankami Domu.

¹⁸ Nie wykazano nieprawidłowości

¹⁹ Nie wykazano nieprawidłowości

- w 2021 r. - 2 kontrole PIP, 1 Kontrola UM, 1 kontrola Wojewody Śląskiego.

Poniżej zaprezentowano wyniki wybranych kontroli, w efekcie których do Placówki skierowano wnioski pokontrolne:

Przeprowadzona w okresie od 30 stycznia do 8 lutego 2019 r. kontrola Wojewody Śląskiego w trybie zwykłym wykazała 15 uchybień i nieprawidłowości, w tym m.in.: *Występowanie nieaktualnych zapisów w regulaminach i procedurach, niezgodnych z ustawą i rozporządzeniem; Brak zapewnienia opieki i wychowania pełnionej przez wychowawcę od poniedziałku do piątku w godzinach 9.00-13.00; Kwoty pieniężne przyznawane wychowankom niezgodne z rozporządzeniem; Kraty w oknie jednego z pokoi sypialnianych dziewczyn; Drzwi wejściowe do łazienki dla dziewcząt bez możliwości zamknięcia oraz zniszczone drzwi do łazienki chłopców; W sporządzonych diagnozach nie zawarto wszystkich wskazań wymaganych w rozporządzeniu. Brak sporządzonej diagnozy dla jednego z wychowanków; Niekompletne plany pomocy dziecku; Brak arkuszy badań i obserwacji psychologicznych i pedagogicznych.* Powyższe skutkowało wydaniem 15 zaleceń pokontrolnych, które zostały zrealizowane przez Placówkę, o czym poinformowano Wojewodę Śląskiego pismem z 23 maja 2019 r.

Kontrola Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego przeprowadzona 4 kwietnia 2019 r., dotycząca kontroli żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykazała nieprawidłowości, tj. naruszenie art. 100 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia²⁰. Dyrektor placówki poinformował kontrolującego o usunięciu nieprawidłowości pismem z dnia 2 maja 2019 r., co zostało potwierdzone przez kontrolę sprawdzającą w dniu 18 czerwca 2019 r.

W okresie od 28 do 31 maja 2019 r. przeprowadzona została kolejna kontrola Wojewody Śląskiego, która w związku z pismem Rzecznika Praw Dziecka obejmowała ocenę przestrzegania praw dziecka w związku z podejrzeniem stosowania przemocy przez pracowników wobec dzieci przebywających w Placówce. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki. Na podstawie ustaleń kontrolnych oceniono działalność placówki pozytywnie.

Kontrola przeprowadzona przez MOPS w Mysłowicach w dniach 22 listopada – 6 grudnia 2019 r. wykazała 8 nieprawidłowości. W wystąpieniu pokontrolnym zobowiązano Dyrektora placówki m.in. do: *Formułowania pisemnych wniosków do Sądu dotyczących zasadności dalszego pobytu w placówce po uprzednim dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka; Określenia celów pracy z dzieckiem w planach pomocy dziecku, uwzględniając jego powrót do rodziny, umieszczenie w rodzinie przysposabiającej lub zastępczej bądź przygotowanie do usamodzielnienia; Zapewnienia wsparcia metodycznego dla pracowników placówki bezpośrednio zaangażowanych w proces wychowawczy; Wzmocnienie nadzoru nad pracownikami odpowiedzialnymi za organizowanie i zapewnienie wychowankom całodobowego dostępu do napojów i żywności.* O realizacji wskazanych zaleceń pokontrolnych Dyrektor poinformowała MOPS pismem z dnia 17 stycznia 2019 r.

²⁰ Dz.U. 2006 Nr 171 poz. 1225

Kontrola PIP przeprowadzona 9 października 2020 r. wykazała nieprawidłowości w zakresie: *prowadzenia akt osobowych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa; wskazywania w treści świadectwa pracy ilości godzin urlopu wypoczynkowego wykorzystanego w naturze lub za który przysługuje ekwiwalent pieniężny w roku kalendarzowym, w którym ustał stosunek pracy; podawania w treści świadectwa pracy informacji dotyczących trybu rozwiązania stosunku pracy.* Pismem z 19 października 2020 r. Dyrektor placówki poinformowała PIP o usunięciu nieprawidłowości i wykonaniu wniosków pokontrolnych.

W okresie od 25 marca do 16 kwietnia 2021 r. przeprowadzona została kontrola przez UM w Mysłowicach, która wykazała konieczność gruntownej reorganizacji sposobu zarządzania zasobami ludzkimi i korekty oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych w Placówce. Liczne nieprawidłowości²¹ odnosiły się m.in. do *braku zapewnienia wychowankom stale dostępnej pomocy psychologicznej; złej komunikacji pomiędzy pracownikami; niewystarczającej współpracy z placówkami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci; nierzetelnego opracowania zasad prowadzenia dokumentacji dzieci z jednoczesnym ograniczeniem dostępności dla personelu specjalistycznego; niedostosowania aktywności i sposobu spędzania czasu do potrzeb i zainteresowań dzieci; niejasnych zasad udzielania urlopów; odstąpienia od stosowania procedury otwartego naboru konkursowego na wolne stanowisko urzędnicze, odstępstw od przepisów Kodeksu Pracy w zakresie sporządzania harmonogramów pracy, uchybień w obszarze bezpieczeństwa higieny pracy oraz niestosowania wytycznych przyjętego regulaminu wynagradzania.* Dyrektor placówki poinformowała Urząd Miasta w Mysłowicach o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych pismem z dnia 20 maja 2021 r.

Konsekwencją powyższej kontroli UM była przeprowadzona w dniach 12-18 maja 2021 r. kontrola Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach (także w związku z otrzymanym pismem z Biura Rzecznika Praw Dziecka), która wykazała 6 nieprawidłowości, w tym m.in.: *brak jednolitych zasad posiadania telefonu komórkowego przez wychowanków; wydatkowanie dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego niezgodnie z jego przeznaczeniem; ponoszenie przez dzieci kar niezawartych w regulaminie dla wychowanków; rozdzielenie rodzeństw pomiędzy główną siedzibą Domu a jego Filią; brak opisów przebiegu zajęć w kartach udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa, a także odstąpienie od organizacji spotkań grupowych wychowawców z dziećmi mających na celu wspólne podejmowanie decyzji dotyczących funkcjonowania placówki.* O sposobie i terminie realizacji zaleceń pokontrolnych Dyrektor placówki poinformowała Śląski Urząd Wojewódzki pismem z dnia 16 sierpnia 2021 r. Na dzień zakończenia niniejszej kontroli NIK, wszystkie nieprawidłowości zostały usunięte.

Protokół z kontroli przeprowadzonej przez PIP w kwietniu 2021 r. wskazywał na 7 uchybień i nieprawidłowości dotyczących: *wypełniania obowiązku pracodawcy w zakresie przeciwdziałania mobbingowi; obowiązku udostępniania pracownikom tekstu przepisów dotyczących równego traktowania w zatrudnieniu z uwzględnieniem zmian regulacji prawnych; dostosowania postanowień Regulaminu Pracy do obowiązujących przepisów prawa pracy oraz prawidłowego naliczania*

²¹ Kontrola wykazała 22 nieprawidłowości w wyniku których sformułowano 25 zaleceń pokontrolnych

i wypłacania pracownikom dodatku za pracę świadczoną w godzinach nadliczbowych. O sposobie i terminie realizacji zaleceń poinformowano PIP w Katowicach pismem z dnia 8 czerwca 2021 r. Realizacja zaleceń pokontrolnych została potwierdzona w trakcie kolejnej kontroli PIP przeprowadzonej w dniach 10-17 września 2021 r. Rezultatem wskazanej kontroli było również wydanie nakazu opracowania i udostępnienia pracownikom instrukcji BHP dot. mycia i związanego z tym ręcznego podnoszenia wychowanków niepełnosprawnych oraz instrukcji uwzględniającej obsługę urządzenia do podnoszenia typu Vermeiren. Co zrealizowano w terminie do 30 października 2021 r. (wg zaleceń).

W wyniku szeregu pojawiających się nieprawidłowości w działalności Placówki w okresie objętym kontrolą, Prezydent Miasta Mysłowice rozwiązał umowę z ówczesnym dyrektorem z dniem 28 kwietnia 2021 r.

(akta kontroli str. 36-49)

W okresie objętym kontrolą do Placówki nie wpłynęły skargi związane z przedmiotem kontroli.

(akta kontroli str. 50)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niedostosowanie Placówki do wymogów art. 95 ust. 3 ustawy o pieczy zastępczej, który stanowił, że od dnia 1 stycznia 2021 r. w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego można było umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci. W okresie od 1 stycznia do 1 sierpnia 2021 r. w Placówce i jej oddziale filialnym przebywało łącznie 27 dzieci.

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że z uwagi na ogłoszony w kraju stan epidemii nie było możliwości dostosowania placówki do wymogów formalnych w wyznaczonym terminie tj. do dnia 31 grudnia 2020 r., o czym został poinformowany Wojewoda Śląski (pismem z dnia 28 grudnia 2020 r.). W okresie od 15 marca 2021 r. do 31 lipca 2021 r. dzieci przebywały w dwóch lokalizacjach tj. w siedzibie głównej przy ul. Żeromskiego (14 dzieci), i w funkcjonującej wówczas Filii Domu dziecka przy ul. Krakowskiej 8/6 (pozostałe dzieci), gdzie miały zapewnione odpowiednie warunki niezbędne do należytego funkcjonowania.

(akta kontroli str. 32-36, 50)

2. Umieszczenie w Placówce dzieci poniżej 10 roku życia, niezgodnie z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o pieczy zastępczej stanowiącymi, że w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie (ust. 1) oraz umieszczenie dziecka poniżej 10 roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa (ust. 2).

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że ze względu na objęcie stanowiska zaledwie kilka miesięcy temu, nie są jej znane okoliczności przyjęcia dzieci niespełniających kryterium wieku, jednak każdorazowo przebywały one

w placówce na podstawie postanowień Sądu Rejonowego w Mysłowicach oraz skierowań wydanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK, w okresie objętym kontrolą Placówka nie zapewniła prawidłowej organizacji procesu udzielania pomocy dzieciom, a sytuacja uległa poprawie dopiero z chwilą objęcia stanowiska przez aktualnego dyrektora ośrodka, który podjął skuteczne działania naprawcze pozwalające na usunięcie nieprawidłowości lub zminimalizowanie ich skutków.

OBSZAR

2. Działania opiekuńczo-wychowawcze realizowane w domach dziecka

Opis stanu faktycznego

1. Chociaż dla wszystkich dzieci, których dokumentację objęto szczegółowym badaniem, Placówka sporządziła diagnozy psychofizyczne²², to zostały one w większości przygotowane bez należytej staranności i rzetelnego uwzględnienia wymogów określonych w §14 ust. 3 i 4 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Szczegółowe badanie 12 diagnoz psychofizycznych wykazało m.in., że:

- w 7 diagnozach sporządzonych w latach 2007-2014 nie uwzględniono w praktyce żadnego z elementów wyszczególnionych w §14 ust. 3 i 4 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, a zapisy w nich zawarte miały charakter ogólnikowy, ograniczając się do krótkich informacji o rozwoju psychomotorycznym dziecka,
- w 5 diagnozach, pochodzących z lat 2017-2021, uwzględniono co prawda analizę mocnych stron dziecka i jego potrzeb w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym i społecznym, analizę przyczyn kryzysu w rodzinie oraz wpływu tego kryzysu na rozwój dziecka oraz analizę relacji dziecka z jego najbliższym otoczeniem (§14 ust. 3 pkt. 1-4), jednak nie zawarto w nich wskazań dotyczących pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej bądź w rodzinnym domu dziecka (§14 ust. 4 pkt 4 ww. rozporządzenia),
- diagnozy zostały sporządzone w terminie od 3 aż do 1021 dni od przyjęcia dziecka do placówki, pomimo że powinny zostać sporządzone niezwłocznie,
- w ośmiu przypadkach dzieci nie były zgłoszone do ośrodka adopcyjnego z uwagi na nieuregulowaną sytuację prawną, a w pozostałych czterech, sytuacja dzieci zgłoszonych do ośrodka adopcyjnego omawiana była na komisjach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka. Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora Placówki, *zapisy dotyczące umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz przygotowania do usamodzielnienia, zostały zawarte w protokołach z zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka*. Ponadto Dyrektor poinformował, że dzieci są kierowane do rodzinnej pieczy zastępczej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

²² Ustalono na podstawie 12 spraw: 9 diagnoz dla dzieci przyjętych w latach 2006-2021 sporządzonych zostało przez psychologa, 1 przez pedagoga, a 2 wspólnie przez psychologa i pedagoga.

Od momentu objęcia stanowiska przez obecnego Dyrektora Placówki, wszystkie diagnozy psychofizyczne były wykonywane terminowo oraz regularnie aktualizowane, zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej²³.

(akta kontroli str. 51-57)

2. W okresie objętym kontrolą w Placówce zapewniono dzieciom świadczenia w zakresie wyżywienia dostosowanego do ich potrzeb²⁴, niezbędnej opieki zdrowotnej i zaopatrzenia w produkty lecznicze²⁵ oraz organizację zajęć wychowawczych, terapeutycznych i rewalidacyjnych. Dzieci, stosownie do wieku, zostały wyposażone w odzież, obuwie, środki higieny osobistej i bieliznę. W ramach dostępu do nauki, która odbywała się w szkołach poza Placówką, bądź w systemie nauczania indywidualnego, dzieci uzyskiwały pomoc przy odrabianiu zadań domowych oraz możliwość udziału w zajęciach wyrównawczych, pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych. W okresie wystąpienia pandemii, Placówka stworzyła warunki umożliwiające dzieciom nauczanie zdalne, zapewniając wystarczającą ilość sprzętu komputerowego z odpowiednią przepustowością łącza internetowego.

(akta kontroli str. 132)

Placówka prowadziła plan pomocy dziecku dla każdego dziecka objętego szczegółowym badaniem, przy czym dokumentacja ta była nierzetelna, albo z powodu niekompletności diagnoz psychofizycznych na podstawie których została opracowana, albo w związku z całkowitym pominięciem diagnoz przy jej sporządzaniu²⁶. Informację na ten temat zamieszczono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Pomimo niewłaściwie zidentyfikowanych potrzeb, w planach pomocy dziecku określono cele i działania krótko i długoterminowe, uwzględniając wiek, możliwości psychofizyczne (tam gdzie było to możliwe) oraz sytuację rodzinną i przebieg procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia, a realizacja planów – według weryfikujących je pracowników – przebiegała zgodnie z przyjętymi w nich założeniami.

Stwierdzono ponadto, że wszystkie plany pomocy dziecku zostały opracowane przez wychowawcę kierującego procesem wychowawczym dziecka²⁷, na podstawie dokumentacji, o której mowa w § 8 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną²⁸ oraz że poddawane one były modyfikacji nie rzadziej niż co pół roku, tj. zgodnie z § 15 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Począwszy od września 2021 r., w Placówce wprowadzono zmiany formalne w arkuszach planów pomocy, tak aby ich opracowywanie realizowane było w sposób bardziej zindywidualizowany, staranny i rzetelny.

²³ Od dnia 1 czerwca 2021 r. do Placówki przyjęto 2 dzieci. W maju 2021, w czasie pełnienia obowiązków dyrektora z pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Mysłowice zostało przyjęte 1 dziecko.

²⁴ Jadłospisy w Placówce prowadzone były na każdy miesiąc i obejmowały śniadanie, drugie śniadanie, obiad, podwieczorek i kolację. Dzieci uczęszczające do szkoły otrzymywały osobne drugie śniadanie. Przez siedem dni w tygodniu funkcjonowała kuchnia zbiorcza zapewniająca wychowankom ciepłe posiłki.

²⁵ W Placówce zatrudnione są 2 pielęgniarki, do których zadań należało udzielanie pierwszej pomocy w przypadkach koniecznych i wyjście z wychowankami do placówek ochrony zdrowia. Ponadto dokonywały one zakupów niezbędnych leków i ich rozdziału dla poszczególnych wychowanków.

²⁶ Dotyczy 4 przypadków opisanych w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości

²⁷ Poza 4 wyjątkami - niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej

²⁸ Rodziny dzieci nie były w tym czasie objęte dodatkowym wsparciem w formie asystenta rodziny.

Według stanu na dzień zakończenia niniejszej kontroli, wszystkie plany pomocy dziecku zostały zmodyfikowane, w oparciu o uzupełnione diagnozy psychofizyczne i aktualną ocenę sytuacji dziecka .

(akta kontroli str. 63-66)

W okresie objętym kontrolą, w ramach wprowadzonych w Placówce uregulowań wewnętrznych dot. stosowania metod wychowawczych, obok standardowych i niewzbudzających kontrowersji zasad wprowadzono kilka zapisów mogących wprost naruszać prawa dziecka wynikające z art. 4 pkt 9 ustawy o pieczy zastępczej. Przykładowo, w regulaminie organizacyjnym obowiązującym do dnia 11 lipca 2019 r.²⁹, konsekwencjami za naganne zachowanie mogły być m.in. przesunięcie w terminie otrzymania kieszonkowego, ograniczenie wyjść poza teren placówki w czasie wolnym bądź nagana dyrektora na forum Domu, co w przypadku tej ostatniej było ewidentną formą karania dzieci w obecności innych wychowanków, naruszającą poczucie godności dziecka i mogącą być dla niego poniżającą.

W placówce stosowano również niejednolite zasady traktowania wychowanków oraz nieregulaminowe metody wychowawcze, jak stawianie dziecka w kącie, co zostało wskazane jako uchybienie w wystąpieniu pokontrolnym Wojewody Śląskiego z dnia 14 kwietnia 2019 r.

Ponadto w anonimowej ankiecie przeprowadzonej w grudniu 2019 r. wśród wychowanków Placówki, kilkoro dzieci zasygnalizowało występowanie przypadków stosowania wobec nich ze strony wychowawców agresji werbalnej, określonej jako *krzyki* i *wyśmiewanie*.

W obowiązującym w Placówce od 20 lipca 2021 r. Regulaminie dla wychowanków³⁰, wprowadzono nowe zasady pozytywnej dyscypliny polegające na promowaniu właściwych postaw³¹ i wyciąganiu konsekwencji wobec niewłaściwych zachowań³², przy jednoczesnym unikaniu arbitralności wobec dzieci. Opracowane metody działania były jednolite i jednoznacznie sprecyzowane, a system kar nie naruszał praw dziecka wynikających z art. 4 ustawy o pieczy zastępczej. Naganne zachowania wychowanków były jednocześnie opisywane w notatkach służbowych sporządzanych przez personel placówki i przekazywane do wiadomości psychologa, pedagoga oraz dyrektora, a następnie umieszczane w dokumentacji dzieci. Wobec wychowawców skierowano prośbę o zamieszczanie w zeszytach wszelkich wpisów na temat zachowań w domu lub w szkole, mogących mieć wpływ na przyznanie nagrody, bądź wyciągnięcia naturalnych konsekwencji. W Placówce została sporządzona procedura postępowania w sytuacji agresywnego zachowania wychowanków oraz procedura postępowania w sytuacji użycia przemocy fizycznej przez wychowanków. Regulamin zawierał ogólny zapis odnoszący się do praw dziecka do swobody wypowiedzi, myśli i informacji na swój

²⁹ Obowiązujące regulaminy wychowanków w okresie objętym kontrolą: Regulamin wychowanków wprowadzony zarządzeniem dyrektora nr 6/2014 z dnia 14.05.2014 obowiązujący do dnia 11.07.2019; Regulamin wychowanków wprowadzony zarządzeniem dyrektora nr 3/2019 z dnia 12.07.2019 obowiązujący do dnia 19.07.2021; Regulamin wychowanków wprowadzony zarządzeniem dyrektora nr 10/2021 z dnia 20.07.2021 obowiązujący do nadal.

³⁰ Regulamin dla Wychowanków Domu im. Św Ojca Pio w Mysłowicach nadany zarządzeniem Dyrektora Placówki nr 10 z dnia 20 lipca 2021 r.

³¹ Za wzorową postawę w domu i w szkole, dobre osiągnięcia w nauce i sporcie, za udział w dodatkowych zajęciach artystyczno-sportowych, dbałość o estetykę swojego pokoju, sali grupowej, zaangażowanie w organizowaniu imprez i zajęć, reprezentowanie placówki na zewnątrz, kulturę osobistą w stosunku do kolegów i dorosłych, pomoc koleżeńską i przestrzeganie regulaminu Domu jako takiego, wychowankowie mogli otrzymać: pochwałę i nagrodę rzeczową przyznaną przez Dyrektora; pochwałę wychowawcy wobec grupy, list pochwalny dla rodziców bądź opiekunów, dyplom uznania, albo nagrodę rzeczową lub pieniężną.

³² Za naganne zachowania, tj. rozmowy w obecności wychowawcy, psychologa, pedagoga oraz dyrektora, celem uświadomienia konsekwencji będących wynikiem naganego, nieodpowiedzialnego zachowania.

temat. Dokument został przedstawiony do zapoznania się wychowankom, formie prelekcji z udziałem pedagoga i psychologa.

(akta kontroli str. 67-76)

W okresie objętym kontrolą³³, w Placówce wystąpiły przypadki przerw w sprawowaniu opieki nad dziećmi, w miesiącu grudniu 2019 r., w godzinach 9.00-13.00 (łącznie przez 14 dni).

(akta kontroli str. 63-66)

W latach 2019-2021 (do września) w Placówce przebywało łącznie 39 dzieci, w tym 29 przyjętych w latach 2006 - 2018, a 10 w 2019 - 2021. W analogicznym okresie Placówkę opuściło 25 dzieci, z następujących powodów: w 14 przypadkach - przeniesienia do innej placówki opiekuńczo-wychowawczej (w tym 13 wychowanków umieszczonych zostało w POW Dom Ewy, powstałym w wyniku przekształcenia placówki); dwoje dzieci powróciło pod opiekę matki; dwoje zostało umieszczonych w spokrewnionej rodzinie zastępczej a dwoje w niespokrewnionej rodzinie zastępczej; dwoje zostało przysposobionych a troje osiągnęło pełnoletniość.

Spośród 25 dzieci, które opuściły placówkę, dziesięcioro przebywało w niej poniżej dwóch lat, a pozostałe 15 powyżej trzech lat. Spośród 14 dzieci, które wciąż przebywały w placówce na dzień 30 września 2021 r. ich czas pobytu wynosił w dwóch wypadkach powyżej dwóch lat (dwa lata 11 miesięcy), w trzech przypadkach - cztery lata, w sześciu przypadkach - między sześć a osiem lat, w pozostałych trzech przypadkach - powyżej dziesięciu lat.

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że pobyt dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego nie jest ograniczony czasowo, a pobyt dzieci w placówce powyżej trzech lat spowodowany był brakiem możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia dziecka w rodzinie adopcyjnej czy zastępczej.

Na dzień zakończenia niniejszej kontroli, w przypadku wszystkich 10 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, Dyrektor przekazał do ośrodków adopcyjnych stosowną informację w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W okresie objętym kontrolą wystąpił 1 przypadek niezłożenia przez Placówkę wniosku do Sądu o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzenia wobec dziecka w pieczy zastępczej, co opisano szerzej w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str.58-62)

3. W latach objętych kontrolą Placówka zatrudniała w różnych okresach od 14 do 17 wychowawców na podstawie umowy o pracę, spośród których jeden był zatrudniony na pół etatu w roku 2021, a pozostali na pełny etat, tj. na 40 godzin pracy w tygodniu.

Poza zdarzeniem z miesiąca grudnia 2019 r., opisanym w pkt 2, w czasie prowadzonych zajęć opiekuńczych i wychowawczych, pod opieką wychowawcy przebywało nie więcej niż 14 dzieci, zgodnie z § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej. Również w godzinach nocnych dzieciom została zapewniona opieka, zgodnie z zasadami określonymi w § 11 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia. Wychowawcy kierowali procesem wychowawczym nie więcej niż pięciorga dzieci. Nie stwierdzono występowania przerw w sprawowaniu opieki nad dziećmi. W okresie

³³ Analizie poddano grafiki dyżurów wychowawców z lipca i grudnia 2019 r. i odpowiednio 2020 r.

objętym kontrolą jedna z wychowanek Placówki przebywała w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym (MOW), do którego została skierowana przez Sąd Rejonowy w Mysłowicach.

W okresie objętym kontrolą w Placówce zatrudnieni byli zarówno psycholog (2 etaty) jak i pedagog (1 etat), przy czym pedagog aż do stycznia 2020 r. przebywał na urlopie rodzicielskim, a jeden z psychologów zrezygnował z pracy w kwietniu 2019 r. Podczas nieobecności pedagoga, jego obowiązki przejął drugi z psychologów. Choć kierownictwo Placówki podejmowało działania zmierzające do zatrudnienia osoby na stanowisku pedagoga, były one nieskuteczne.

Pomimo powyższych trudności kadrowych, w całym okresie objętym kontrolą zajęcia grupowe z psychologiem oraz pedagogiem dostosowane były do potrzeb wychowanków, a liczba dzieci w trakcie zajęć nie przekraczała 6 osób, odpowiadając wymogom określonym w rozporządzeniu w sprawie pieczy zastępczej.

Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora, *ze szczegółowego rozpoznania ówczesnych okoliczności wynika, że w czasie nieobecności pedagoga zajęcia prowadzone były również przez psychologów z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Mysłowicach, a w związku z absencją psychologa od 10 maja 2021 r. Placówka podpisała porozumienie z „Centrum Rehabilis” w Mysłowicach, w celu zapewnienia dzieciom dodatkowej opieki psychologicznej, psychoterapeutycznej oraz terapii środowiskowej.*

(akta kontroli str. 77-79)

Na podstawie przeprowadzonego badania ustalono, że nie wystąpiły przypadki zamknięcia Placówki, choć zdarzały się sytuacje, że okrojony stan kadrowy nie zapewniał zaspokojenia własnymi siłami wszystkich potrzeb dzieci. Sytuacja taka miała miejsce dwukrotnie, w sytuacjach opisanych powyżej i dotyczących okresowej absencji pedagoga i psychologa. Niemniej jednak, dla właściwego dostosowania oddziaływań do potrzeb dzieci, każdorazowo skorzystano z powodzeniem ze wsparcia podmiotów komercyjnych, co przynajmniej doraźnie rozwiązało problemy kadrowe. W odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób wprowadzone od 11 marca 2020 r. w związku ze stanem epidemicznym ograniczenia (m.in. 24 godzinny pobyt z tymi samymi osobami, bez wychodzenia na zewnątrz, bez kontaktu osobistego z rówieśnikami poza placówką, bez korzystania z oferty sportowej, kulturalnej, rekreacyjnej), wpłynęły na poziom realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych i na zachowania podopiecznych, Dyrektor Placówki podała, że *jej zdaniem izolacja dzieci od rówieśników, znajomych i rodziny miała negatywny wpływ na ich rozwój psychospołeczny. Dzieci jednak objęte były terapią psychologiczno-pedagogiczną w Placówce. W tym okresie wychowawcy w placówce urozmaicali czas wolny dzieci poprzez zajęcia kulinarne, plastyczne i sportowe. Dzieci utrzymywały również stały kontakt telefoniczny z rówieśnikami oraz rodziną.*

Stwierdzono ponadto, że po podziale Placówki zatrudnieni wychowawcy i opiekunowie świadczyli pracę tylko na rzecz jednej jednostki w której byli zatrudnieni w wymiarze 1 etatu. W latach 2019-2021 wszystkie dzieci przebywające w Placówce objęte były wsparciem psychologicznym i pedagogicznym przez zatrudnionych przez Placówkę specjalistów. Psycholog i pedagog dokumentowali przeprowadzone porady i zajęcia, dla każdego dziecka oddzielnie w kartach udziału w zajęciach z psychologiem

i pedagogiem. W pracy z dziećmi przyjęto zasadę przynajmniej jednego spotkania w miesiącu, a w szczególnych przypadkach oddziaływania te były wzmożone. W latach 2019-2021 żadne dziecko nie było objęte wsparciem psychoterapeutycznym. Natomiast od września 2021 r. wszyscy niepełnoletni podopieczni zostali dodatkowo objęci wsparciem psychologicznym oraz psychoterapeutycznym świadczonym przez *Centrum Rehabilis* w Mysłowicach. Jedno pełnoletnie dziecko korzysta z pomocy psychologicznej w Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej.

(akta kontroli str. 80-85)

4. Na podstawie dokumentacji 12 dzieci objętych badaniem ustalono, że zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, dla dzieci prowadzono plany pomocy (opisane w pkt. 2 niniejszego wystąpienia) oraz karty pobytu dziecka, sporządzone przy zachowaniu należytej staranności, w sposób jednolity dla każdego dziecka i uzupełniane nie rzadziej niż co miesiąc.

Zgodnie z § 17 ust. 5 ww. rozporządzenia, w Placówce prowadzono ewidencję dzieci, zawierającą wszystkie wymagane dane, tj. imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia oraz adres ostatniego miejsca zamieszkania dziecka, a także aktualny adres zamieszkania rodziców dziecka lub jego opiekunów prawnych.

Zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 4 rozporządzenia, z udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa oraz pedagoga, sporządzone były karty z opisem ich przebiegu, a także arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych. Poddana kontroli dokumentacja pracy psychologa prowadzona była w sposób spójny i usystematyzowany, a podejmowane interwencje, rozmowy i oddziaływania odnosiły się do bieżących problemów oraz potrzeb dzieci. Oddziaływania psychologiczne zawierały elementy terapii psychologicznej, rozmów wspierających, treningów relaksacyjnych, kształtowania umiejętności interpersonalnych i stymulowania funkcji poznawczych. Po podziale Placówki na dwie odrębne jednostki, prowadzono odrębną dokumentację dla każdej z nich.

(akta kontroli str. 86-89)

5. Na podstawie dokumentacji 12 dzieci objętych badaniem ustalono, że zgodnie z art. 135 ustawy o pieczy zastępczej, we wszystkich przypadkach zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka dokonywał oceny sytuacji dziecka w terminach określonych w art. 138 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej, tj. nie rzadziej niż co pół roku – w okresie objętym kontrolą spotkania tego zespołu miały miejsce odpowiednio w dniach: 30 stycznia 2019 r., 18 czerwca 2019 r. i 18 grudnia 2019 r. oraz 18 czerwca 2020 r., 15 grudnia 2020 r. oraz 15 czerwca 2021 r. Przeprowadzone oceny, opatrzone datą odpowiadającą dniu posiedzenia, zawierały wszystkie elementy określone w art. 136 ustawy o pieczy zastępczej, tj. m.in. dot. aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb, bądź potrzeby modyfikowania planu pomocy dziecku. Zgodnie z art. 138 ust. 2 powołanej ustawy, ww. zespół formułował wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dziecka w Placówce i przesyłał je do sądu. Oceny nie zawierały jednak podpisów osób oceniających.

Zgodnie z art. 137 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej, w skład zespołu wchodził: dyrektor Placówki, pedagog, psycholog, wychowawca, przedstawiciele MOPS oraz asystenci rodziny, przedstawiciele ośrodka

adopcyjnego w Sosnowcu oraz przedstawiciele Sądu i Policji. W ww. spotkaniach zespołu, tylko w jednym przypadku udział wzięła matka wychowanki (pomimo rozesłania zaproszeń do wszystkich rodziców), a podopieczni placówki w ogóle nie uczestniczyli w tych posiedzeniach. Co prawda włączenie podopiecznych do udziału w posiedzeniach zespołu nie było obowiązkowe, jednak przyczyniłoby się niewątpliwie do rzetelnego wypełnienia dyspozycji art. 4a ustawy o pieczy zastępczej, który stanowi, że *podmioty realizujące zadania wynikające z niniejszej ustawy, w szczególności dokonując oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz kwalifikując dziecko do przysposobienia, są obowiązane do wysłuchania dziecka, jeżeli jego wiek i stopień dojrzałości na to pozwalają, oraz stosownie do okoliczności uwzględniają jego zdanie.*

W okresie ogłoszonego stanu epidemii w roku 2020 skład zespołu został ograniczony do dyrektora oraz pracowników placówki (z pozostałymi osobami przed zwołaniem zespołu pracownicy kontaktowali się zdalnie).

(akta kontroli str. 90-95)

6. Wszystkie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną³⁴ miały rzetelnie sporządzoną dokumentację, o której mowa w art. 139a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. opinię o zasadności przysposobienia dziecka, opinię o kontaktach dziecka z rodziną biologiczną i wpływie tych kontaktów na dziecko, opinię o zasadności przysposobienia związanego ze zmianą miejsca zamieszkania dziecka na miejsce zamieszkania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej mającej na celu stwierdzenie, że przysposobienie to leży w jego najlepszym interesie, opinię o zasadności wspólnego umieszczenia rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej lub o możliwości nieumieszczenia wspólnie rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej z powodu nieznaledzenia kandydata do przysposobienia rodzeństwa. Zgodnie z art. 139a ust. 5 ww. ustawy o pieczy zastępczej, ww. opinie zostały przekazane właściwemu ośrodkowi adopcyjnemu.

(akta kontroli str. 95-97)

7. Prawa i obowiązki wychowanków zostały zawarte w Regulaminie wychowanków Placówki, w którym określono również czynności zabronione, a także stosowane nagrody (m.in. pochwały, nagrody rzeczowe i pieniężne). Ponadto w placówce obowiązywały odrębne regulaminy określające zasady indywidualnych wyjść wychowanków z placówki i przyznawania im kieszonkowego. Dzieci zostały zapoznane z ww. regulaminem po przyjęciu do Placówki. Ponadto, prawa dzieci zostały również zamieszczone na znajdującej się w Placówce tablicy ogłoszeń, na której podano również numer dziecięcego telefonu zaufania. Informacje związane z panującą sytuacją epidemiczną i związanymi z nią obostrzeniami były przekazywane dzieciom ustnie przez Dyrektora placówki.

(akta kontroli str. 98-104)

8. Dyrektor wraz z pracownikami Placówki podejmowali działania mające na celu umożliwienie częstych kontaktów dzieci z rodzicami oraz osobami im bliskimi. Jedynie w okresie marzec-czerwiec 2020 r. z powodu ogłoszenia stanu pandemii kontakt został ograniczony do połączeń telefonicznych.

³⁴ Na dzień zakończenia niniejszej kontroli - 10 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną

Od lipca 2020 r., został wprowadzony wewnętrzny regulamin, umożliwiający odwiedziny na określonych zasadach w reżimie sanitarnym.

Prowadzone w Placówce działania reintegracyjne polegały na zapraszaniu rodziców (o ile kontakt z nimi był możliwy) na spotkania zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, a także umożliwianiu dzieciom spotkań z rodziną, poprzez pozytywne opiniowanie wszelkich prób kontaktu ze strony rodziców. Ponadto, rodziców zachęcano do odwiedzania dzieci i mobilizowano do utrzymywania stałych kontaktów z dziećmi, a także informowano o ważnych dla dziecka wydarzeniach, m.in. I Komunii Świętej czy wizytach u lekarzy. W latach 2019-2020 żaden z rodziców nie odpowiedział na zaproszenie, a w 2021 r., na posiedzenie przybyła matka jednego dziecka.

Ponadto w odniesieniu do dokumentacji 12 dzieci objętych szczegółowym badaniem stwierdzono, że Placówka badała możliwość powrotu wszystkich dzieci do rodziny biologicznej, a zapisy w tym zakresie zostały ujęte w dokumentacji. Działania okazały się jednak skuteczne tylko w przypadku czworga dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej.

W dwóch innych przypadkach, placówka podejmowała działania mające na celu aktywne wsparcie, a psycholog, pedagog i wychowawcy utrzymywali stały kontakt z rodzinami biologicznymi, współpracowali z Sądem i opiniowali na bieżąco możliwości powrotu do domu. W jednym przypadku systematycznie kontaktowano się również z asystentem rodziny oraz kuratorem. Wychowankowie wybrali opiekuna usamodzielniania, z którym wspólnie opracowali Indywidualny Program Usamodzielniania, określający w szczególności: zakres współdziałania osoby usamodzielnianej oraz sposób uzyskania przez nią wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych dla podjęcia zatrudnienia.

(akta kontroli str. 105-108)

9. W okresie objętym kontrolą w Placówce podjęto działania zmierzające do usamodzielnienia wobec sześciu wychowanków, których celem nadrzędnym było uzmysławianie im, że są dorosłymi osobami, co pociąga za sobą określone obowiązki i dążenie do uzyskania życiowej samodzielności. Zgodnie z art. 145 ust. 2 i ust. 3 ustawy o pieczy zastępczej, każdy z ww. sześciu wychowanków wskazał osobę pełniącą funkcję opiekuna usamodzielniania, którym został wychowawca Placówki, wyznaczony zgodnie z terminem, za zgodą wyrażoną na piśmie. Zgodnie z art. 145 ust. 1 i ust. 4 ww. ustawy, każdy z ww. sześciu wychowanków wraz z opiekunem opracowali indywidualny program usamodzielniania, w którym określono m.in. zakres współpracy wychowanka z opiekunem oraz sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia. W dwóch przypadkach program ten został sporządzony nieterminowo³⁵. Wszystkie opracowane plany zostały ostatecznie zatwierdzone przez Dyrektora MOPS³⁶.

(akta kontroli str. 109-121)

³⁵ 1) po 2 miesiącach oraz 11 dniach po terminie, zmiana opiekuna usamodzielniania z powodu długoterminowego zwolnienia lekarskiego opiekuna; 2) po 3 dniach po terminie- powód zmiana placówki a tym samym zmiana opiekuna usamodzielniania

³⁶ Wszystkie opracowane plany zatwierdzane są przez Dyrektora MOPS Mysłowice, gdyż Mysłowice to miasto na prawach powiatu, gdzie MOPS realizuje zadania zarówno OPS-u jak również PCPR-u.

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Diagnozy psychofizyczne dzieci zostały sporządzone niezgodnie z postanowieniami § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, według którego diagnozę sporządza się niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki. Pięć diagnoz zostało sporządzonych w okresie od trzech do ośmiu dni od przyjęcia dziecka do placówki, cztery diagnozy od 38 do 92 dni od przyjęcia do placówki, jedna 117 dni od dnia przyjęcia, jedna 277 dni, a jedna aż 1021 dni od przyjęcia dziecka do placówki.

Dyrektor placówki wyjaśniła, że nie potrafi wyjaśnić dlaczego diagnozy psychofizyczne nie zostały sporządzane niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki, ponieważ sprawuje funkcję Dyrektora od czerwca br., a pedagog oraz psycholog, którzy byli zobowiązani do ich sporządzania nie są już pracownikami Placówki. Dyrektor zwróciła również uwagę, iż w dużej mierze wpływ na odległy termin sporządzenia diagnoz psychofizycznych mógł mieć wydłużony proces diagnostyczny z uwagi na brak dostatecznych informacji o dziecku i rodzinie oraz wiek dzieci (wiek niemowlęcy i poniemowlęcy).

(akta kontroli str. 122-127)

2. Objęte badaniem diagnozy psychofizyczne 12 dzieci, nie zawierały zapisów wyszczególnionych w § 14 ust. 4 pkt 4 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, tj. wskazań dotyczących pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, a w przypadku siedmiu diagnoz sporządzonych w latach 2007-2014 w praktyce nie uwzględniono rzetelnie żadnego z elementów wyszczególnionych w §14 ust. 3 i 4 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, ograniczając się do ogólnikowej wzmianki na temat rozwoju psychomotorycznego dziecka.

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że nie potrafi odnieść się do przyczyn zaistniałych nieprawidłowości, zwłaszcza że dopiero od niedawna zajmuje stanowisko kierownicze w jednostce. Zwróciła jednocześnie uwagę, że z tego co jej wiadomo sytuacje dotyczące umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, były omawiane na zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, a dzieci kierowane do rodzinnej pieczy zastępczej przez jej organizatora, tj. MOPS.

W ocenie NIK, wyjaśnienia Dyrektora Placówki nie zasługują na uznanie, ponieważ powołany przepis jednoznacznie wskazuje, jakie informacje winny zostać zawarte w sporządzanych diagnozach psychofizycznych, bez względu na możliwość zamieszczenia ich w innych dokumentach.

(akta kontroli str. 128-132)

3. Plany pomocy czworga dzieci zostały opracowane przed sporządzeniem diagnozy psychofizycznej dla tych dzieci, co było niezgodne zarówno z § 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, w myśl którego plan pomocy dziecku opracowuje się niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej, jak również z § 15 ust. 4 tego rozporządzenia, stanowiącym że plan pomocy dziecku opracowywany jest na podstawie diagnozy, o której mowa w § 14.

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że z uwagi na krótki okres pełnienia funkcji nie posiada wiedzy o powodach sporządzania planów pomocy dziecku przed sporządzeniem diagnozy psychofizycznej. Z ustaleń jakie poczyniła z pracownikami wynikało, że w związku z późno wykonywanymi diagnozami

psychofizycznymi dla części dzieci przez pracującą wówczas psycholog, pierwsze plany pomocy dziecku były sporządzane w jak najkrótszym czasie od przyjęcia dziecka do Placówki i wskazywały głównie na działania skierowane na proces adaptacji dzieci do nowych warunków, a informacje zebrane do sporządzenia diagnozy były wykorzystywane przy sporządzeniu aktualizacji planów pomocy.

(akta kontroli str. 133-137)

4. Zaniechanie przez poprzedniego Dyrektora Placówki realizacji obowiązku wynikającego z art. 100 ust. 4a ustawy o pieczy zastępczej, tj. niezłożenia do właściwego sądu w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, wniosku o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka, celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej, pomimo spełnienia tych przesłanek w dniu 16 lipca 2019 r. dla dziecka przebywającego w Placówce od 15 stycznia 2018 r.

Obecna Dyrektor Placówki wyjaśniła, że niezwłocznie po objęciu stanowiska, podjęła działania zmierzające do usunięcia nieprawidłowości a obecnie sprawa jest przedmiotem postępowania sądowego³⁷.

(akta kontroli str. 114)

5. Dopuszczenie przez personel Placówki do sytuacji mogących naruszać prawa dziecka do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem (art. 4 pkt 9 ustawy o pieczy zastępczej), polegających m.in. na udzielaniu nagany przy wszystkich mieszkańcach domu, stosowaniu nieregulaminowych metod wychowawczych (stawianie w kącie) oraz używaniu agresji werbalnej (wg anonimowej ankiety określone jako krzyki i wyśmiewanie).

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że nie są jej znane żadne inne okoliczności dot. ww. zdarzeń, niż te opisane lakonicznie w dokumentacji, jaką zastała w jednostce po objęciu stanowiska. Podkreśliła przy tym, że od 20 lipca 2021 r. wprowadzono nowe, przejrzyste uregulowania dotyczące tej wrażliwej kwestii, zrozumiałe zarówno dla wychowanków, jak i personelu domu dziecka.

(akta kontroli str. 79)

6. Niezapewnienie dzieciom w miesiącu grudniu 2019 r. wystarczającej opieki w rozumieniu § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej. Dyrektor Placówki wyjaśniła, że z rozpoznania przeprowadzonego wśród personelu prawie po dwóch latach od zdarzenia, w żaden sposób nie wynikało, dlaczego do opieki nad 3 grupami wychowanków przydzielono wtedy tylko 1 wychowawcę i dodała w uzupełnieniu, że obecna sytuacja kadrowa zabezpiecza właściwie wszystkie potrzeby opiekuńcze.

(akta kontroli str. 122)

Nieprawidłowości opisane w punktach 3, 4, 5 i 6 a dotyczące funkcjonowania Placówki w okresie przed jej objęciem przez obecną Dyrektora już nie występują.

OCENA CZĄSTKOWA

Realizowane w Placówce działania opiekuńczo-wychowawcze nie zapewniły pomocy adekwatnej do zdiagnozowanych potrzeb dzieci, a podczas realizacji tego procesu wystąpiły m.in. nieprawidłowości polegające na nierzetelnym sporządzaniu diagnoz psychofizycznych i planów pomocy dziecku. Co więcej, stwierdzono

³⁷ W dniu 1 października 2021r pismem nr DMDZ/556/21 Dyrektor Placówki wystąpiła do Sądu Rejonowego w Mysłowicach w sprawie zmiany zarządzeń opiekuńczych w formie wyznaczenia kuratora dla osoby małoletniej mogącego podejmować istotne decyzje w sprawach istotnych dla wychowanki. Jednocześnie w piśmie poinformował Sąd o braku kontaktu z rodziną biologiczną.

wystąpienie okoliczności mogących wskazywać na naruszanie praw dziecka do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem.

OBSZAR

3. Działania w domach dziecka podejmowane w związku z wystąpieniem sytuacji epidemicznej spowodowanej Covid-19

Opis stanu faktycznego

1. W Placówce zostały wprowadzone oraz zastosowane procedury regulujące sposób postępowania w sytuacji epidemicznej, tj. *Procedura bezpieczeństwa w okresie pandemii Covid-19 w Domu Dziecka w Mysłowicach im. Św. Ojca Pio, Regulamin odwiedzin w trakcie pandemii Covid-19 oraz Regulamin indywidualnych wyjść wychowanków w trakcie pandemii Covid-19*. Ponadto zaktualizowano ocenę ryzyka zawodowego na stanowiskach potencjalnie zagrożonych szkodliwym czynnikiem biologicznym/zarażenie SARS-CoV-2/.

Do Placówki nie przyjęto dzieci, które wcześniej przebywałyby w MOS/MOW, w związku z ich zamykaniem w okresie pandemii (nie było skierowań dot. takich przypadków).

(akta kontroli str. 138-143)

2. W okresie objętym kontrolą Placówka otrzymała wskazówki dotyczące postępowania w czasie pandemii m.in. od Wojewody Śląskiego, MOPS, Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Prezydenta Miasta Mysłowice, dotyczące m.in. przestrzegania reżimu sanitarnego i izolacji społecznej, opuszczania podmiotów pieczy zastępczej przez dzieci i odwiedzin osób z zewnątrz. W oparciu o otrzymane wytyczne stworzono procedury (wymienione i opisane powyżej) i przeprowadzono wewnętrzne przeszkolenie pracowników Placówki, a także zamieszczono stosowne instrukcje w widocznych miejscach, dotyczące dezynfekcji, noszenia maseczek czy mycia rąk. W Placówce nie odnotowano przypadków zakażenia COVID-19, ani wśród wychowawców, dzięki czemu zapewniono ciągłość opieki, ani wśród wychowanków, którzy nie podjęli w tym czasie próby ucieczki. Dla celów izolacji, w przypadku wystąpienia takiej konieczności, przygotowano specjalne zaadoptowane pomieszczenie. W dniu zakończenia niniejszej kontroli, wśród personelu i wychowanków Placówki, promowano aktywnie szczepienia przeciw Covid-19.

(akta kontroli str.144-147)

3. Placówka została wyposażona przez Urząd Miasta Mysłowice i przez sponsorów w środki ochrony osobistej (maseczki, rękawiczki jednorazowe, płyny do dezynfekcji) zapobiegające zakażeniu wirusem. Ponadto, w trakcie trwania lockdownu, Placówka otrzymała od Fundacji "Sport i Edukacja" tablety do nauki zdalnej w liczbie 19 szt. Placówka nie zwracała się z zapotrzebowaniem na środki w ramach projektu pn. Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19. Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora, dzięki hojności donatorów nie było potrzeby zwracania się do organu założycielskiego ani do innych podmiotów o zwiększenie środków finansowych na zakupy związane z walką z epidemią COVID-19.

(akta kontroli str.148-153)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Placówka wprowadziła uregulowania wewnętrzne normujące zasady funkcjonowania w okresie epidemii COVID-19 i wdrożyła zalecenia otrzymane od Wojewody Śląskiego, MOPS, Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Prezydenta Miasta Mysłowice. Otrzymane środki ochrony sanitarnej były wystarczające i zapewniły bezpieczne funkcjonowanie Placówki w sytuacji epidemicznej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

- Uwaga Dostrzegając konieczność zapewnienia dzieciom opieki, NIK zwraca uwagę, że przyjmowanie do Placówki dzieci poniżej wieku określonego w przepisie art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o pieczy zastępczej jest stanem nieprawidłowym i może wpływać na jakość realizowanych działań opiekuńczo-wychowawczych.
- Wnioski
1. Sporządzanie diagnoz psychofizycznych dziecka, zgodnie z postanowieniami § 14 ust. 1, 3 i 4 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
 2. Sporządzanie planów pomocy dziecku zgodnie z postanowieniami § 15 ust. 1, 3 i 4 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwagi

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, 30 listopada 2021 r.

Kontroler
Przemysław Witek
Główny Specjalista Kontroli
Państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

.....
podpis

.....
podpis